

**Хмельницька міська рада
Управління культури і туризму
Централізована бібліотечна система
Хмельницької міської територіальної громади
Центральна публічна бібліотека**

Незалежність України: як це було

До 30-ї річниці Незалежності України

бібліодайджест

Хмельницький

2021

Тридцять років тому – 24 серпня 1991 року – на позачерговій сесії Верховної Ради нардепи ухвалили Акт проголошення незалежності України та винесли це питання на всеукраїнський референдум. Це доленосне рішення стало початком нового етапу в сучасній українській історії.

Традиційно бібліотеки проводять заходи, присвячені важливим подіям загальнодержавного, регіонального, місцевого рівнів.

Видання рекомендоване працівникам бібліотек та освітянам для проведення заходів з нагоди Дня Незалежності України.

Хмельницька центральна публічна бібліотека
вул. Подільська, 78
м. Хмельницький
29000
E-mail: kmcb.c@gmail.com
Сайт: www.cbs.km.ua

Укладач:
Колокольникова Т. М.
Коректор:
Василишина О. Б.

Незалежність не схожа на банківський депозит. Вона «не обростає» рік за роком відсотками, не збільшується і не зміцнюється сама собою вже тільки тому, що минає час. Незалежність має набагато більше спільного з медициною, ніж з грошима. Незалежність країни визначає психічне і політичне здоров'я її громадян.

Що більше незалежності, то більше впевненості в собі у громадян, то сильніше вони відчують політичну стабільність і, відповідно, менше хвилюються з приводу майбутнього. А тому частіше народжують здорових дітей і виховують політично здорову націю. Наш День Незалежності – це укол глюкози й одночасно нагадування про те, які ми ще далекі від стабільності й від твердої впевненості у своєму майбутньому.

Наш День Незалежності – це привід озирнутися й замислитися: що і коли пішло не так в Україні? Наш День Незалежності – це привід подивитися в дзеркало. Всім і одночасно. Щоб зрозуміти: хто ми і як нам бути далі.

Те, чого найбільше нам не вистачає зараз, – це відчуття гармонії між собою і державою.

А любити Україну означає погоджуватися бути від неї залежним. Якщо я люблю Україну, я залишаюся поруч. Ми бажаємо добра і щастя тим, кого любимо, і тому бажаємо добра й щастя своїй країні. Ми хочемо, щоб вона процвітала. Любов повертається любов'ю, добро – добром, довіра – довірою.

Ми часто вважаємо, що майбутнє України і її незалежності залежить від інших країн, забуваючи, що перш за все незалежність України і нині, і в майбутньому залежить від нас, від наших дітей, від нашого зв'язку з рідною країною. Так вийшло, що нині український народ сильніший за українську державу. В історії всіляко буває.

Емоційний зв'язок народу з Україною виявився сильнішим від раціонального зв'язку українських політиків з державою Україна. Емоційні зв'язки – це перш за все доказ душевної та сімейної спорідненості.

Сім років тому Україні завдала жорстокого і підступного удару країна-сусідка, і відтоді багато українців біль країни відчують як свій власний.

Ми вільні тому, що живемо у вільній, незалежній країні. Ми вільні, доки не хочемо поміняти нашу свободу на дешевий газ. Ми вільні, доки готові контролювати політиків і стежити за тим, щоб незалежність України не стала темою переговорів, не стала валютою, якою можна оплачувати зовнішні борги або членство в різних митних та не митних союзах. Будьмо у любові! Будьмо незалежними! І просто будьмо!

Тридцять років для історії людської цивілізації – це лише одна мить. Для України з часу здобуття нею незалежності в 1991 р. ці тридцять років умістили цілу епоху, наповнену подіями і процесами доленосного значення. У сферу міжнародного життя Україна увійшла не як зовсім невідома країна. Вона була однією з держав – фундаторів ООН, брала активну участь у зовнішньоекономічних зв'язках. Її добре знали в міжнародних культурних і спортивних колах. Додала їй і сумної слави трагедія Чорнобиля, що стала по суті екологічною катастрофою вселенського масштабу. Згідно з міжнародним правом держава народжується не в результаті визнання іншими державами, а як наслідок волевиявлення своїх громадян, рішення народу. Акт про проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. знайшов підтвердження під час всенародного референдуму 1 грудня 1991 р. Проголошення незалежності України поклало початок тривалим і дуже складним трансформаційним процесам.

Після проголошення Акта про державну незалежність України 24 серпня 1991 року Україна задекларувала себе як суверенна,

демократична, правова держава, що стала на шлях розбудови громадянського суспільства.

З прийняттям Основного закону – Конституції України – розпочався етап правового закріплення нових умов і організаційно-правових засад діяльності інститутів громадянського суспільства та державних органів.

Внаслідок здобуття незалежності Україна виявила намір інтегруватися в європейську та світову спільноту, що своєю чергою сприяло розвитку демократичних цінностей та інституцій.

Однією з таких демократичних, правових інституцій є український парламент – Верховна Рада України.

Перший всеукраїнський референдум, що відбувся 1 грудня 1991 р., відіграв доленосну роль у становленні України як незалежної держави, підтвердив легітимність і надав найвищої юридичної сили прийнятому Верховною Радою Української РСР Актові проголошення незалежності України. Цей референдум довів реальну спроможність українського народу самостійно розв'язувати найважливіші питання суспільного та державного життя.

28 січня 1992 року сесія Верховної Ради України більшістю голосів прийняла постанову про Державний прапор України. У ній було визначено колір смуг, з яких складається прапор, та співвідношення ширини й довжини прапора.

Головним надбанням України як незалежної держави та новою віхою в розвитку українського парламентаризму стало прийняття 28 червня 1996 року Конституції України. Вона є надзвичайно важливим політико-правовим документом довгострокової дії, фундаментом не лише сучасних, а й майбутніх перетворень у суспільстві, основою його консолідації.

Після здобуття Україною незалежності, політичний розвиток у країні дедалі більше стверджується на шляху парламентської

демократії, а боротьба різноманітних політичних сил набуває політичних форм.

У новітній історії України є дата, яку можна назвати найважливішою: 24 серпня 1991 року. Це – День Незалежності, який ми відзначаємо вже тридцятий рік. Цього дня тридцять років тому народилася незалежна Україна. Відбулася подія, про яку мріяли десятки поколінь українського народу впродовж багатьох століть.

Тридцять років тому ми вступили в абсолютно нову епоху, нову якість, яка матеріалізується у зовсім іншій державі, іншому суспільстві, іншій нації. За масштабами і радикальністю змін, які приніс цей поворот історії, його можна порівняти з Хрещенням Київської Русі.

Конституція України: історія створення та цікаві факти

Конституція є основним законом кожної країни, який гарантує усім громадянам права і свободи, а також визначає політичний устрій держави. День Конституції України – одне з головних державних свят нашої країни.

Річницю з дня прийняття Основного закону в Україні відзначають щорічно з 28 червня 1996 року. Саме в цей день 25 років тому у Верховній Раді було прийнято Конституцію незалежної України.

Конституція України була ухвалена аж на п'ятий рік після набуття нашої держави статусу незалежної. До цього часу користувалися Конституцією колишньої УРСР.

Тодішній спікер парламенту Олександр Мороз побоювався, що не зможе зібрати депутатів, тому перед початком засідання оголосив, що робота над прийняттям документа триватиме доти, поки той не буде прийнятий.

28 червня 1996 року депутати парламенту після 24-годинного безперервного засідання прийняли та ввели в дію Конституцію України. За її ухвалення проголосували 315 парламентарів.

Зазначимо, що наша країна затвердила Конституцію останньою з усіх країн колишнього СРСР – на п'ятому році незалежності.

З 1991 року було запропоновано 15 проєктів документа. Активний період роботи над чинним Основним законом України тривав три місяці.

Державний прапор України: історія створення та цікаві факти

Державний прапор – це певного кольору полотнище, яке є одним з основних символів, відмітних знаків суверенної держави. Згідно з ч. 2 ст. 20 чинної Конституції України Державним прапором України є стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів. Затвердження синьо-жовтого Державного прапора України відтворило в собі національну символіку в галузі прапорництва, що має більш як тисячолітню історію та бере початок з Київської Русі, де найпоширенішими державними кольорами були синій, жовтий, червоний, блакитний. Поєднання синього і жовтого кольорів, що символізує чисте небо і хлібний лан, говорить про миролюбність української держави і має міцне історичне коріння.

Прапори синього і жовтого кольорів використовувалися окремими полками і сотнями Війська Запорозького під час Визвольної війни 1648-1654 рр. під проводом Б. Хмельницького. Традиція поєднувати ці кольори була характерна й для гербів тогочасних міст України. Прапори із синім та жовтим кольорами активно використовувалися в період відзначення та святкування ювілеїв Тараса Шевченка в 1911 і 1914 роках. Жовто-синім був перший прапор Української Народної Республіки.

В 1917 р. Синьо-жовтий прапор був державним символом Західноукраїнської Народної Республіки, а в 1939 р. стверджений як

державний для Карпатської України. Вперше в новітній історії нашої держави національний прапор України був офіційно піднятий 24 липня 1990 р. і розміщений перед будівлею Київської міськради на Хрещатику поряд з червоно-синім прапором УРСР.

Ця подія по праву заслуговує на особливе місце в історії, тому й отримала у 2000 р. статус державного свята, так званий День національного прапора. 4 вересня 1991 р. національний синьо-жовтий прапор було піднято у Києві над будинком Верховної Ради України. Однак тільки 18 вересня 1991 р. синьо-жовтий прапор був офіційно узаконений постановою Президії Верховної Ради України. У цьому документі, зокрема, йшлося: «До ухвалення Конституції України дозволити в протокольних заходах використовувати жовто-блакитний прапор».

Як державний символ України національний прапор був остаточно затверджений постановою Верховної Ради України від 28 січня 1992 р. «Про Державний прапор України». Аналогічна за змістом норма була відтворена і в Конституції України 1996 р.

Державний герб України: історія створення та цікаві факти

Державний герб України – це встановлений Конституцією України символічний знак, який у графічних і кольорових зображеннях відтворює наступництво гербової символіки української державності на різних етапах її розвитку. Високе призначення Державного герба України – бути носієм національної гербової символіки – чітко відображено в ч. 3 і 4 ст. 20 Конституції: названо складові частини великого Державного герба України (малий Державний герб України та герб Війська Запорозького; головним елементом великого Державного герба України затверджено знак Княжої Держави Володимира Великого, який поійменовано малим Державним гербом України).

Таким знаком Княжої Держави, як відомо, був тризуб, який за часів правління в давньоруській державі – Київській Русі – князя Володимира Святославовича (980-1015 рр.), названого Великим, виконував функцію Державного герба. Як знак державної влади тризуб використовувався київськими та іншими князями протягом декількох століть. У березні 1918 р. Центральна Рада затвердила тризуб гербом Української Народної Республіки.

Щодо герба Війська Запорозького, «Козак з мушкетом», то його походження пояснюється тим, що на прапорах козацьких сотень, полків найпоширенішим було зображення козака з шаблею, мушкетом, що й стало прообразом герба Війська Запорозького.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 1992 року «Про Державний Герб України» малий Державний герб України – це тризуб золотавого та чорно-білого зображення на тлі синього кольору. Як основні елементи головного символу країни обрано ті, що показують історичний шлях нашої державності й водночас відповідають канонам світової геральдики та правовим нормам. Відповідно до вимог Конституції автори в центрі композиції розмістили малий Державний герб України. Композиція великого Державного герба України відводить козакові з мушкетом і золотому леву почесну роль щитотримачів, немовби охоронців і спадкоємців державного герба княжої доби.

Державний гімн України: історія створення та цікаві факти

Державний гімн – це урочистий національний поетико-музичний твір, що представляє країну, історичні події та їхніх героїв, і в силу цього визнаний у встановленому порядку одним із символів держави. Музична редакція, опис, текст, а також порядок використання Державного гімну України затверджені Законом України від 6 березня 2003 року «Про Державний Гімн України».

Прообразом Державного гімну України став національний гімн «Ще не вмерла Україна», створений в 60-х роках XIX ст. відомим

українським поетом, етнографом та фольклористом Павлом Чубинським (1839-1884 рр.), музику до якого написав український композитор і диригент Михайло Вербицький (1815-1870 рр.).

Закон України «Про Державний Гімн України» затвердив текст гімну на слова П. Чубинського, але взяв із нього тільки перший куплет та приспів. Як поетико-музичний твір урочистого характеру Державний гімн України відображає патріотизм українського народу, його державницькі та суспільні ідеали, насамперед свободу і незалежність.

(На виставці представлені Державний прапор, герб та гімн України).

15 причин любити Україну

Історичний колаж

Українці святкують велике свято – День Незалежності. Довгий шлях був пройдений нашими предками. І от нарешті ми її маємо – нашу незалежну Україну! Сьогодні їй 30. Кожному з нас є чим пишатися і за що дякувати.

ЗА МОРЯ

Не усім країнам пощастило мати вихід до моря. Україна ж має їх аж два! Містичне, без життя на глибині Чорне море та найдрібніше у світі, багате рослинними та тваринними організмами Азовське. За кількістю риби на одиницю площі Азовське море в 6,5 раза перевищує Каспійське, в 40 разів – Чорне та в 160 разів – Середземне море. До речі, слов'яни називали Азовське море Сурозьким або Синім. Тож маємо Чорне і Синє моря.

ЗА ГОРИ

В Україні дуже різноманітний рельєф. І нам пощастило, що на території України є гори! Прекрасні Карпати та дивовижні Кримські гори. Природа Карпат неймовірна і вражаюча. Тут налічується близько 2 тисяч різновидів рослин! А ще Карпати – це східне

відгалуження Альп. Флора і фауна Карпат і Альп дуже схожі, хоча геологія Карпатських гір складніша.

ЗА ЛІСИ І СТЕПИ

Майже 16% території України вкриті лісами. Загальна площа – понад 10 млн га. За біорізноманіттям наші ліси посідають одне з перших місць у Європі.

Степи України унікальні і дивовижні. Степова зона розкинулася на півдні та сході нашої країни і займає майже 40% її території. Однак, якщо не зупинимось, можемо втратити цю унікальну природну зону... За останні 150-200 років вона перетворилась на найбільш розорану частину Європи. У деяких районах частка ріллі досягла 85-95%.

ЗА РІКИ І ОЗЕРА

Якщо порахувати усі великі й маленькі річки разом – виходить 63 тисячі! Загальна довжина річок і потічків – понад 206 тис. км. З них – 93% завдовжки менше як 10 км; річок завдовжки понад 10 км налічується 3 219, а їхня загальна довжина становить близько 74 тис. км. Середніх річок налічується 81 із загальною довжиною в межах України 15 488 км.

Ще в Україні багато мальовничих озер! На території нашої держави є близько 20 тисяч озер, з них 7 тисяч – площею понад 10 га. Найбільше озеро – Ялпуг – розташоване на Одещині. Найглибше – Світязь (*одне з Шацьких озер*).

ЗА АРХІТЕКТУРУ

В Україні є на що подивитись. І так вважають не лише самі українці. Сім об'єктів з України входять до списку світової спадщини ЮНЕСКО. А це близько 0,65% від загальної кількості об'єктів світової спадщини у світі. Зважаючи на розміри світу, не так вже й мало! З них 6 є культурними об'єктами та один – природним. Також чимало архітектурних споруд України є у списку, який пропонують включити до світової спадщини. А це значить, що їх цінують у світі!

ЗА МІСТА І СЕЛА

Україна – територіально найбільша країна Європи. Тож у нас багато міст, містечок та сіл. Усі вони різні і мають свою цікавинку. Загалом в Україні 460 міст. Офіційно в Україні 3 міста-мільйонера за кількістю населення і ще кілька дуже близьких до цієї позначки. Сіл в Україні близько 28 тисяч. Однак із кожним роком все більше сіл зникає... Тільки з 1991 по 2013 рік із карт України зникло понад 400 сіл...

ЗА МУЗИКУ

Українці відомі як співочий народ. Наша музика бере початок ще з часів Київської Русі. А далі розвивається, проникає у всі жанри та дарує світові неймовірних музикантів. Ми двічі перемагали на пісенному конкурсі «Євробачення». Руслана і Джамала своїми потужними голосами та нестримною енергією на весь світ прорекламували Україну. Українських музикантів запрошують на закордонні фестивалі, а іноді навіть краще знають за кордом, ніж вдома...

ЗА ВИНАХОДИ

Українці – неймовірно винахідливий народ! Науковці родом з України долучилися до всесвітньо важливих винаходів. Так, без українців світ не мав би гелікоптера, його винайшов Ігор Сікорський, та гасової лампи, яка була створена Ігнатієм Лукасевичем і Яном Зехом у 1853 році. Створенням першого супутника Землі завдячуємо Сергію Корольову. Йосип Тимченко на 2 роки випередив відкриття братів Люм'єр і створив перший кінескоп. Іван Пулюй за 14 років до Вільгельма Рентгена сконструював трубку для апарата рентгену. Федір Піроцький розробив технологію передачі електроенергії через залізний дріт і світ отримав трамваї. Леонард Кляйноок – один із батьків Інтернету. І це лише невеличка частка винаходів українців.

ЗА ТРАДИЦІЇ

Традиції – код ідентичності народу. У них закладені віра, магичні ритуали, бачення світу. Хоча українці побожний народ, однак місцями виконували такі обряди, що важко не здивуватися. Дошлюбний секс, танці при мерці, магичне зілля – це ті традиції українців, про які знає далеко не кожен. Чимало язичницьких обрядів було модифіковано і перенесено в церкву – наприклад, колядки, Івана Купала, Яблучний Спас і багато інших.

ЗА ВИШИВАНКУ

У кожному регіоні своя вишиванка. Окрема традиція – вишиваний національний одяг. Українська вишиванка – самовираження українського народу, вона є відображенням цінностей, традицій, культури та історії. Крім того, вишиванка зараз – модний у всьому світі тренд. Кожен регіон має свої унікальні узори, які відображають їхні звички.

ЗА МОВУ

Навіть якщо відкинути всі пафосні «мова-калинова» і т.д., можемо все ж впевнено стверджувати, що українська мова – наша гордість. Українською мовою у світі послуговуються від 41 до 45 мільйонів осіб. Історія української мови починається від праслов'янської мовної єдності (до VI ст. н. е.). Майже 400 років наша мова перебувала під заборонаю чи під утисками, піддавалася репресіям або не мала повноправного державного статусу в тих країнах, до складу яких входили українські землі. Зараз українська мова – офіційна мова в Україні та входить до другого десятка найпоширеніших мов світу.

ЗА СТІЙКІСТЬ

Як вистояла українська мова, так і вистояв український народ. Багато століть без власної державності, неодноразовий поділ народу, постійні спроби зруйнувати саму ідею української державності.

Все це українці гідно пережили і таки отримали незалежність. Рівно 26 років тому ми отримали нашу Україну. Вже за часів незалежності українцям не раз доводилося відбивати власну державу у влади. А зараз – вести війну за свою землю з Росією, яка нахабно анексувала Крим та намагається захопити Донбас.

ЗА СПОРТ

Імена українських спортсменів, без перебільшення, знає весь світ. Іноді це єдине, що іноземці знають про нашу країну! Сергій Бубка, брати Клички, Андрій Шевченко, Яна Клочкова, Руслан Пономарьов, Олександр Шовковський – хто ж не знає їхніх імен? А що вже говорити про наших параолімпійців? Це ж справжня гордість України. У 2018 році у м. Пхьончхан (Південна Корея) відбулися XII зимові Параолімпійські ігри, у яких національна параолімпійська збірна команда України увійшла до десятки найсильніших країн світу. Наші параолімпійці здобули 22 медалі: сім золотих, сім срібних і вісім бронзових нагород, що є найкращим результатом за якістю медалей за останнє десятиліття.

ЗА БОРотьБУ

Козацький дух, нескореність, підпільна боротьба, мабуть, у крові українців. За жодних режимів українці не схиляли голову і не припиняли боротися за власну державу. Завжди знаходилися ті, що жертвували кар'єрою, здоров'ям, зрештою – життям за ідеї. Не лякали українців ані репресії, ані голодомори. Невже можна не пишатися такими предками? Сучасні українські воїни продовжують захищати Україну у війні з Росією.

ЗА ТЕ, ЩО НАМ ПОЩАСТИЛО ТУТ ЖИТИ

Ми переконані: кожному з нас пощастило бути частинкою неймовірної країни України. Щодня змінювати себе і змінювати країну. Ставати кращими, розумнішими, добрішими.

Україна: вчора, сьогодні, завжди

Історичний екскурс

Ведуча 1. З тисяч народів і народностей світу майже 200 вирости в нації – створили свої держави й домоглися визнання світової спільноти, серед них – Україна.

У духовному і політичному житті кожного народу є події й роки, які назавжди входять в його історію, свідомість, визначають характер буття, місце і роль у світових цивілізаційних процесах. Тепер маємо і в нашій історії такі події, що перед усім світом засвідчили прагнення українського народу до вільного, щасливого, заможного життя. А рік той – тисяча дев'ятсот дев'яносто перший.

Ведуча 2. Сьогоднішній День Незалежності України прийшов як результат тисячолітньої боротьби українського народу за право мати свою національну державу, яка повинна стати запорукою успішного культурного і політичного розвитку суспільства.

Успіх нинішнього українського державотворення значною мірою залежить від того, чи зуміємо ми об'єктивно проаналізувати власний історичний досвід, зокрема усвідомити, як формувалася і функціонувала українська державницька ідея.

Ведуча 1. Процес зародження й розвитку цієї ідеї виявився довготривалим, складним, а на деяких етапах й вельми суперечливим. Це великою мірою зумовлено надзвичайно непростою історичною долею українського народу, численними перешкодами на шляху становлення його етичної самосвідомості, жорстокими переслідуваннями тих, хто намагався підняти національне питання в умовах чужоземного поневолення.

Ведуча 2. Так склалося, що ми, звертаючи погляд на свою історію, знаходили переважно події сумні. Пам'ять наша міцно зафіксувала такі сторінки, як: зруйнування золотоголавого Києва, битву під Берестечком, драматизм Полтавського бою, підступне нищення Січової Запорізької республіки, Емський указ і Валувський циркуляр про заборону української мови. А з недавніх історичних подій –

Муравйовські погроми, Розстріляне відродження 20-х, Голодомор тридцять третього, чорна наруга тридцять сьомого, операція «Вісла», Чорнобильська трагедія.

Ведуча 1. Називаючи важкі сторінки нашої історії, ми зовсім не хочемо закреслити те велике і світле, яке підносить наш народ до вершин цивілізації, визначає його заслуги перед людством. Адже на нашому славному історичному шляху були і могутня Київська держава Володимира Великого, Ярослава Мудрого, і перша християнська республіка в Європі – Запорізька Січ, і відчайдушний порив до свободи часів Івана Мазепи, і започаткування власної державності в Українській Народній Республіці.

Ведуча 2. Слід згадати найвидатніших з-поміж тих, чиї імена назавжди увійшли в історичну пам'ять, у душу народу українського: великого у звершеннях, у любові до землі предків і трагічного у помилках своїх Богдана Хмельницького; грізного вояка, оборонця вольностей козачих Івана Сірка; мудрого, будівничого й політика, відданого ідеї незалежності української Івана Мазепу; творця першої української Конституції Пилипа Орлика; героїв народних повстань Івана Гонтю, Максима Залізняка, легендарних Устима Кармелюка і Олексу Довбуша.

Ведуча 1. У дні найстрашнішої політичної та духовної руйнації, коли народові нащадки «На віки вічні!» відмовили у праві бути самим собою, прийшов у світ великий Кобзар з новим заповітом, з новою поезією, яка зміцнила підвалини української духовності.

У найважчі часи сміливо підіймали свій голос за волю і демократію, за Україну такі велети духу, як: Григорій Сковорода, Пантелеймон Куліш, Микола Костомаров, Маркіян Шашкевич, Іван Франко, Михайло Драгоманов, Леся Українка.

Серед видатних діячів новітньої історії, історії кривавих, але і героїчних змагань за вільну і незалежну Україну віддамо шану Михайлові Грушевському та його сподвижникам, котрі привели Україну до поетапного проголошення чотирьох Універсалів.

Ведуча 2. Ось яких велетів духу народила наша земля, ось які люди торували державницький шлях до незалежності України, до сьогоднішнього дня.

Незалежність нашої держави стала реальністю. Україна має свій герб, прапор, гімн і державну мову. Проте боротьба за національну культуру, за українську мову, а відтак і за державу – ще попереду.

Базовими рисами майбутнього мають стати висока професійність, творчість, комунікативна духовність, які формуватимуть у різних верств і груп населення виважені духовні та моральні орієнтири, життєві цінності, закладатимуть підвалини відповідної соціальної поведінки.

Ведуча 1. За час своєї незалежності Україна пододала шлях від формальної республіки у складі колишнього СРСР до відомої у світі держави: 123 країни визнали нас, а майже з 90 країнами встановлено дипломатичні відносини.

Сьогодні кожному громадянину нашої держави зрозуміло, що Україну чекає тернистий, важкий і довгий шлях входження у світовий простір.

Шлях України – це шлях побудови самостійної демократичної незалежної правової держави, а не держави тільки етнічної. У ньому – джерело нашої внутрішньої стабільності і міжнародної злагоди.

Розуміючи це, наші недруги постійно вели боротьбу проти всього, що стосувалося національного відродження.

Відродження національної свідомості – складний і багатоступеневий процес втілення в життя національної ідеї створення дійсно економічного заможного соціально здорового суспільства. Зберегти незалежність, збудувати міцну державу – наш святий обов'язок перед попередниками, які були корінням, джерелом української державності, які залишили нам у спадок любов до Батьківщини, вивірені часом і випробуваннями кращі риси народної душі, національного характеру.

Так, Україна здобула волю і незалежність. Перед усім світом постала держава з давньою славною історією, оригінальною духовною культурою, зі своїми символами, мовою, чесними, працьовитими, миролюбними людьми – українським народом. І сьогодні хочеться сказати словами відомого прикарпатського поета Степана Пушика: «...Є на світі Україна! Не грудка, а земля з народом є!».

А чи могло бути інакше? Ні, інакше бути не могло. Не могла бути марно пролита кров тих, хто боровся за волю і незалежність, тих, хто вірив у перемогу, і тих, хто вірив у воскресіння. Хіба міг не почути Всевишній тих молитв, з якими звертався до нього славний син Тарас Шевченко:

Молю, ридаючи, пошли,
Подай душі убогій силу,
Щоб огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило,
І на Україні понеслось,
І на Україні освятилось...

16 липня 1990 року назавжди залишиться в історії українського народу великим днем. Здається, після того кожен день нашого життя був наповнений демократичними змінами і перетвореннями, про які ми зараз поговоримо, розглядаючи хроніку України. 24 серпня 1991 року назавжди залишиться пам'ятним днем. У цей день проголошено Акт про незалежність України.

У ньому зазначалося:

«Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною у зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року, продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні, виходячи з права на самовизначення, передбаченого

Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами, здійснюючи Декларацію про Державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто проголошує незалежність України та створення самостійної Української держави – України. Територія України є неподільною і недоторканою. Віднині на території України мають чинність винятково Конституція і закони України. Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення».

Акт проголошення незалежності завершив тисячолітні прагнення українського народу до волі, до створення своєї суверенної держави.

30 фактів Незалежності

4 вересня 1991 р. над куполом будинку Верховної Ради замайорів національний синьо-жовтий український прапор. А 1 грудня цього ж року відбувся Всеукраїнський референдум, на якому Акт проголошення незалежності дістав переконливе підтвердження і схвалення.

1992 рік. Український прапор отримав статус державного. Був затверджений Державний гімн України «Ще не вмерла Україна...» (музика композитора М. Вербицького на слова П. Чубинського). Верховна Рада затвердила тризуб як малий Герб України.

1993 рік. На всенародне обговорення винесені два варіанти проєкту Конституції України.

1994 рік. Україна відзначає 180-ту річницю від дня народження славного сина Тараса Шевченка. У цьому ж році відбулися вибори до Верховної, обласних, районних, селищних і сільських рад. А у вересні затверджена конституційна комісія.

1995 рік. Україна відзначала 400-річчя від дня народження славного гетьмана Богдана Хмельницького. Протягом цього року триває обговорення проєкту Конституції України.

1996 рік. 28 червня Верховна Рада України прийняла Основний закон – Конституцію України. Цей день став національним святом.

У цьому році також затверджено українську грошову одиницю – гривню.

1997 рік. Україна відзначає першу річницю Конституції України і готується до 55-річчя УПА. Президент України видав Указ «Про День української писемності та мови».

1998 рік. Вибори до Верховної Ради України. У цьому ж році указом Президента України встановлено Всеукраїнський день бібліотек. Свято відзначається щорічно 30 вересня.

1999 рік. Вибори Президента України. Обрано Леоніда Кучму. Прем'єр-міністром призначено Віктора Ющенка.

Вперше в Україні проведено свято – День прапора України. Президент України видав Указ «Про офіційні символи глави держави». Йдеться про Прапор (Штандарт) Президента України, Знак Президента України, Булаву Президента України, Печатку Президента України.

Відійшло в історію ХХ століття. Його останнє десятиріччя принесло українському народові воістину доленосні здобутки. Саме впродовж цього десятиріччя Україна виборола свою незалежність і утвердила себе високо авторитетною державою у світовому співтоваристві.

2000 рік. 16 квітня відбувся Всеукраїнський референдум, який засвідчив, що українці вміють зробити правильний вибір. 16 липня Україна відзначає 10-у річницю з дня прийняття Декларації про державний суверенітет України.

2001 рік. Офіційний візит глави держави Ватикан та Римокатолицької і Греко-католицької церков Святішого Отця Іоанна Павла II в Україну.

2002 рік. Українець Руслан Пономарьов, родом із м. Горлівка на Донеччині, став наймолодшим чемпіоном світу з шахів.

2003 рік. Іванофранківець Василь Вірастюк встановив світовий рекорд, протягнувши п'ять трамвайних вагонів більше ніж на десять метрів і десять скріплених між собою машин майже на 20 метрів.

2004 рік. У Стамбулі на музичному конкурсі «Євробачення» представниця України Руслана Лижичко посіла перше місце. Почалася Помаранчева революція – кампанія протестів, мітингів, пікетів, страйків та інших актів громадянської непокори, – метою якої була переорієнтація внутрішнього і зовнішньополітичного курсу України.

2005 рік. У сесійній залі Верховної Ради відбулася інавгурація третього Президента України Ющенка Віктора Андрійовича. Проведення в Україні 50-го ювілейного конкурсу «Євробачення».

Проведення в Україні 9-го саміту «Україна – ЄС». На цьому заході Україна названа державою з ринковою економікою.

2006 рік. 18-й Чемпіонат світу з футболу 2006 р. Українська національна збірна увійшла до вісімки кращих збірних світу.

2007 рік. Переможцями тендера на право проведення Чемпіонату Європи з футболу 2012 року стали Україна і Польща.

2008 рік. Україна стала 152-м повноправним членом Світової організації торгівлі.

2009 рік. У Донецьку офіційно відкритий стадіон «Донбас Арена», перший в Україні стадіон елітної категорії.

2010 рік. Президентом України обраний лідер Партії регіонів Янукович Віктор Федорович.

2011 рік. Україна набула повноправного членства в Енергетичному співтоваристві. Національний банк України ввів в обіг срібну ювілейну монету «50-річчя заснування Національної премії України імені Тараса Шевченка».

2012 рік. Євро – 2012. Україну відвідали понад 8 млн людей. Але, мабуть, найголовніше досягнення чемпіонату – це небувалий

сплеск патріотизму серед самих українців. Схід і Захід справді були у ці дні єдині – люди з однаковою гордістю тримали український прапор.

2013 рік. У Києві, у зв'язку з відмовою уряду підписати договір про асоціацію з Євросоюзом, на майдані Незалежності відбувся найбільший мітинг опозиції за період президентського правління Віктора Януковича, який зібрав за різними оцінками від 60 до 150 тисяч осіб. **Євромайдан** одноголосно прийняв вимоги про відставку уряду Азарова, скасування рішення уряду про відмову від асоціації з ЄС, підписання «Угоди про асоціацію України та Євросоюзу» на саміті у Вільнюсі, звільнення з ув'язнення Юлії Тимошенко, а також звернення до країн Заходу із закликом запровадити персональні санкції проти Януковича та представників його влади.

2014 рік. Революція Гідності. Після ухвалення напередодні Верховною Радою України з порушенням установленної процедури законів, направлених на звуження конституційних прав і свобод громадян, 19 січня 2014 року в Києві почалось силове протистояння з режимом Віктора Януковича, яке закінчилось через місяць його втечею з країни.

У відповідь на повернення України до євроінтеграційного курсу Росія розпочала військову окупацію Криму.

Верховна Рада України позбавила колишнього президента Віктора Федоровича Януковича статусу президента України. На дострокових президентських виборах вже у першому турі переміг Петро Порошенко.

2015 рік. Кіборги. У ході російсько-української війни завершилися бої за Донецький аеропорт, оборона якого тривала 242 дні.

2016 рік. Українська співачка Джамала з власною піснею «1944» здобула перемогу на пісенному конкурсі «Євробачення – 2016», що відбувся у Стокгольмі.

2017 рік. Рада міністрів Європейського Союзу ухвалила рішення про скасування короткострокових віз для громадян України при відвідуванні 32 країн ЄС і Шенгенської зони. Воно набуло чинності 11 червня і стало ще однією перемогою України на шляху до євроінтеграції.

2018 рік. Помер Леонід Каденюк – перший астронавт незалежної України, льотчик-випробувач 1-го класу, Герой України.

Експрезиденти України Леонід Кравчук, Леонід Кучма та Віктор Ющенко підписали звернення до українського народу, вірян України, щодо надання Томосу про автокефалію Православної церкви України.

2019 рік. 25 квітня – Верховна Рада України прийняла Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

30 квітня – вибори президента України 2019: ЦВК оголосила результати другого туру, переміг Володимир Зеленський із результатом 73 % голосів.

2020 рік. Українська Вікіпедія перетнула рубіж у мільйон статей.

Верховна Рада України ухвалила закон про ринок землі, який скасував 20-літній мораторій на продаж землі сільськогосподарського призначення.

2021 рік. 30 річниця Незалежності України.

Новий день над Батьківщиною

Сценарій години правознавства

(У записі звучить мелодія козацького маршу).

1-й читець.

Вічна Господу дяка і слава,
Що, немов літороста із пня,
Встала із попелу рідна держава
В серпні двадцять четвертого дня.
Спресувались у нім безчисленні
Кров і жертви на тисячах плах –
Знамениті й цілком безіменні,
Хай святиться їх пам'ять і прах.
Синьо-жовтими барвами літа
Увійшла воля в спрагли серця
І дитини, й старезного діда,
Запаливши незгасні сонця.
Нам, що стали свободні, як вітер,
У душі і на тілі без ран,
Світла воля на четверо літер
Принесла, мов на крилах талан.
Вчимось нині, і завтра, і згодом
Берегти цей божественний дар,
Щоб ніколи над нашим народом
Не знущався чужий володар.

Ведуча. Сьогодні найвеличніше і, без перебільшення, найзначніше свято українства – День Незалежності України.

Ведучий. Того історичного дня, 24 серпня 1991 року, Україна стала самостійною, стала творцем власної долі, а нам було повернуто горде ім'я – українці.

Ведучий. Радісно, бо до цього Україна йшла віками.

(Звучить у записі передзвін дзвонів. Коли передзвін затихає, тихо лунає пісня «Червона калина»).

Ведуча. Сьогодні згадаймо і скажімо добрі слова про всіх тих, хто так чи інакше були причетними до збереження та будівництва незалежної держави.

Ведучий. Хвала, слава і доземний уклін всім великим і малим українцям, які вклали в будівлю України не те, що цеглину, а бодай одну піщинку, і безстрашно клали свої голови, віддавали своє життя за волю, за щасливу долю держави.

2-й читець.

Блаженні ті, що гнаними були за правду,
Що віддали своє життя за справедливість.
Блаженні ті, що проявляли мужність завжди.
Для них повік судилась Божа милість.
Блаженні ті, що їм допомагали,
Тягар важкий на себе брали боротьби.
Бо йнакше нині незалежності не мали
Й в тенетах гинули червоної чуми.

1-й читець.

Так кров батьків не лялась дарма.
Не вмирав бездумно син.

Хто як міг – скидали ярма,
Щоб наблизить день весни.
О, не даремні ваші жертви!
Загинули за нас, за те,
Щоб Україна стала незалежною!

(Лунає голос: «За мучеників, за Україну. Помолімось!»). Всі присутні встають. Тихо звучить молитва «Отче наш»).

Ведучий. Під небом України тепер відбувається багато важливих подій. Вони наповнюють сучасне життя глибоким змістом. Йде час випробувань, розпочалися будні, йде будівництво держави. А до того усі ми з вами, і кожен зокрема, маємо долучитися. Бо ж саме на наше покоління провидіння Боже поклало відповідальний обов'язок встановити свої закони на своїй землі, бути її господарями і захисниками її свободи.

2-й читець.

Незалежність – то щит,
Вістря, меч і граніт.
Креміль в низці подій,
Мрії й спалах надій.
Незалежність – броня.
Труд і праця щодня.
Не марнота – слова,
З кожним словом – діла.
Коли правда свята
Гріє серце й уста,
Отоді кожна мить
Незалежність кріпить!

Ведучий. Роздумуючи над минулим, постараймося через призму, нехай навіть і не легкого сьогодення, зрозуміти суть історичного звершення, яким було і залишається в історії України 24 серпня 1991 року.

Ведуча. Ми почали жити по-новому. Важко, навіть важче, ніж раніше, але за новими вимірами. Ми стали іншими, ми стали господарями своєї долі. Повернулися до своїх коренів, до своїх цінностей, взяли на свої плечі турботу за майбутнє країни.

(Виконується пісня «Будуймо Україну», муз. С. Галябарди).

Ведучий. Наш народ потребує нових Володимирів Великих, Ярославів Мудрих, державних мужів та розсудливих провідників, які вивели б країну на дорогу спокою, єдності, миру, матеріального та духовного зростання.

1-й читець.

Чому «відродження», панове?

Ба через те, що все – руїна...

Бо знищена до краю Україна,
комуною зруйнована аж до основи.

Тому будуємо ізнову.

Державу, мову, храм і рід...

Бо ми пройшли на Божий Світ, –

Щоб не коритися нікому.

Ведучий. У нинішній час будівництва країни запитання перед кожним громадянином маємо ставити таким чином: «Хто ти є на українській землі – господар, гість чи ворог? Якщо ти не підтримуєш Україну, не захищаєш її честь, матеріальні, культурні надбання, то ти – не патріот тієї держави». Та відповідь мусить бути прямою і чесною. Ми на цій землі є українцями, ми сини, ми діти пращурів, що жили тут

десятки тисяч років, і тому маємо захищати власні, українські інтереси.

(Виконується пісня «Злагода», сл. В. Крищенко, муз. Г. Татарченка).

1-й юнак. Україно! Божество моє земне! Нехай святиться ім'я твоє! Нехай буде царствіє твоє на власному терені! Нехай здійсниться воля твоя на благо українців! Я прихилиюсь до тебе, Україно, всім люблячим серцем своїм.

1-а дівчина. Своєю щирою, палкою і ніжною душею, працьовитим розумом своїм, усім своїм єством – щоб святилося ім'я твоє в серцях синів твоїх і дочок. Нині, повсякчас і на віки вічні!

2-й юнак. Свою волю я підпорядковую тобі, Україно, хочу підтримати тебе, моя Матінко, моя знедолена ластівко, моя невтомна трудівнице, моя бандуристка співуча, вічна чорнобривко при білій хаті, моя чиста і прекрасна, свята і єдина Батьківщино, доле моя, сонце моє, щастя моє і страждання моє!

2-а дівчина. Хочу вберегти тебе від помилок, хочу загоїти рани твої, забрати на себе болі твої, муки твої, страждання твої. Хочу, щоб ти була здоровою, щоб дух твій здіймався високо. Щоб ти пишалася своїми дітьми, їхніми справами.

3-й юнак. Хочу, щоб ти була багатою матеріально і духовно, щоб ти була сильною, твердою і наполегливою. Щоб знала своїх друзів і ворогів.

3-я дівчина. Хочу, щоб ніхто тебе не принижував, щоб не проливалася кров твоя. Славлю тебе, Україно, в ім'я українства!

Юнаки і дівчата. Нехай святиться ім'я твоє!

(Юнаки і дівчата стають на правий край сцени. На передній план сцени виходить січовий стрілець з прапором в руках).

Січовий стрілець. Сповнений турботою за долю народу, за долю держави, звертаюся до тебе, сучасна дорога наша молоде, націє наша! Не від дідів, не від батьків залежить майбутня доля нашої Батьківщини. Тільки від вас залежить, чи ви, ваші діти та онуки, житимете вільно, багато і щасливо у своїй державі. Адже серед вас перебувають ті, хто завтра стане біля керма держави: депутати, державні мужі, президенти, науковці, педагоги та інші провідні кадри. Кожен з вас уже сьогодні повинен думати і дбати про весь український народ, про всю Україну. На вас лежить значно більша відповідальність, ніж на молоді, студентах інших вільних країн світу. Їм свободу, добробут і безпеку виплекали у минулому їхні діди та батьки. Ви ж повинні це робити самі, починаючи все з початку. На вас наш народ покладає великі надії.

Ви повинні відродити в нашого народу національну свідомість і любов до власної держави. Пригадаймо слова тих, хто став виразником народних прагнень, символом нації. Ті слова стосуються кожного українця.

Можна все на світі вибирати, сину,

Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Ведучий. Прислухаймося до своїх почуттів. Подумаймо. І нехай ті хвилини об'єднають усіх нас, увесь народ нашої молоді держави.

(Звучить передзвін дзвонів та пісня «Не пора, не пора, не пора...», сл. І. Франка, муз. Д. Січинського).

2-й читець.

Візьмімось, браття, всі за руки,

І обіймемо Україну.

Для неї досить горя й муки,

І братовбивчої гризні.

1-й читець.

Візьмімось, браття, всі за руки,

І пригорнім її єдину.

Нам Бог послав востаннє злуку.

Тож бережімо Україну.

(Всі присутні виконують «Молитву за Україну»).

Любіть Україну

Сценарій літературно-мистецького свята

Ведуча:

Україно!

Мій духмяний дивоцвіт,

Голубінь над чистим золотом колосся.

Через терни йшли до волі стільки літ,

І настав той світлий день, коли...

Разом: Збулося!!!

Ведучий: 24 серпня 1991 року Верховна Рада України урочисто прийняла Акт проголошення України незалежною, самостійною, демократичною державою.

З днем народження, незалежна Україно!

Сьогодні ми святкуємо твою тридцяті річницю.

Ведуча: Тридцять років незалежності... Для історії тридцять років – зовсім небагато. А як же довго наш народ ішов до цього свята! Ішов через утиски, в'язниці й сибіри упродовж усієї історії від часів Київської Русі до наших днів. На цьому шляху загинула незліченна кількість кращих синів і дочок України, які відстоювали її незалежність.

Ведучий: Україна... В одному цьому слові і для нас, і навіть для чужинців бринить музика смутку і жалю... Україна – країна трагедій і краси, країна, де найбільше люблять волю і найменше знали її, країна гарячої любові до народу і чорної йому зради, довгої вікової героїчної боротьби за волю. Шлях України позначений високими степовими могилами, руїнами та прекрасними, безіменними, невідомо коли і ким складеними піснями.

Народе України!

Твоєю силою, волею.

Словом утвердилася на нашій рідній землі самостійна

Українська держава – Україна.

Любіть Україну, як сонце любіть,

Як вітер, і трави, і води...

В годину щасливу і в радості мить,

Любіть у годину негоди.

Любіть Україну

У сні й наяву, вишневу свою Україну,

Красу її, вічно живу і нову,

І мову її солов'їну.

Яка ж вона довга в століття, у цілі віки,

Година негоди, що люд український гнітила.

Із сивої пам'яті сміло ідуть козаки,

А шаблі, мов блискавки,

Сині жупани, мов крила.

Ведуча: Ми з історії України знаємо, що в боротьбі за незалежність ми зобов'язані насамперед українському козацтву. Очолювали його

відомі українські гетьмани і старшини. Сьогодні відроджується козацька слава, дух лицарства у генах нашого народу.

Славна Січ ворогам ішла навстріч,
Рідну землю захищала і народ наш прославляла!
Лиха ж отчий край зазнав...
Людолов нас чатував, щоб позбавить дому.
Бранців до галер кували, ржею злоби пожирали...
Шляхта нас вогнем пекла, на тортури прирекла.
Цар Петро і Катерина зневажали наш народ.
Але наш народ боровся.
І Хмельницький в нас знайшовся,
І Сірко, і Дорошенко,
Й Полуботок, й Морозенко...
Рабства каламутну ніч переборювала Січ.
Козаків боялись зайди, бо була в них сила
Правди!

Ведучий: Ми з вами маємо усі підстави пишатися тим, що наша Батьківщина мала славні періоди історії, справді легендарних героїв, мужньо переживала найважчі випробування і не скорилася. Ми можемо пишатися тим, що Україна ніколи не поневолювала інші народи, а лише захищала себе від ласих на чуже добро близьких та далеких сусідів.

Ведуча: Запорізька Січ була високоморальною, істинно християнською державою у тодішньому світі. Козацтво жило за високими законами честі. Навіть настромлені на польсько-шляхетських і петриковсько-меншиковських палях, підвішені на

турецьких залізних гаках за ребра козаки вмирали з іменем України на устах, яку ніжно називали ненькою (згадаймо, як помирили козаки в повісті М. Гоголя «Тарас Бульба»).

Ведучий: Козацька Україна, як і у колишні києворуські часи, була прикладом Європі в області інтелекту і духовності. Відзначимо хоча б першу у світі Конституцію гетьмана Пилипа Орлика (1710 р.) і перше «національне» українською мовою Євангеліє (XVI ст.). Коли християнський світ ще молився латинською мовою, а Московія – старослов'янською, козацька Україна вже мала свій так званий Пересопницький Новий Завіт рідною мовою. Він зберігся. На цьому Євангелії присягають президенти сучасної України.

(«Пісня «Ой у лузі червона калина»).

Ведуча: Звернемося знову до поетичного слова Тараса Шевченка. Він – не просто поет – це нація в мініатюрі, її душа, ідея. В українських селах на найвиднішому місці висять оповиті рушниками портрети Тараса. Як ікони... З Шевченка, з його «Кобзаря» почалося відродження народу. Ця книга віддзеркалює весь український менталітет, як крапля роси відбиває світ.

Кожна важлива риса душі українця коріниться у віршах і поемах Тараса Григоровича. А його геніальне послання: «І мертвим, і живим, і ненародженим...»! Ніхто краще не сказав про націю.

**«І мертвим, і живим, і ненародженим землякам
моїм»**

в Україні і не в Україні моє дружнє посланіє»

У вас воля виростала,

Дніпром умивалась,

У голви гори слала,

Степом укривалась!

Кров'ю вона умивалась,

А спала на купах,
На козацьких вольних трупах, окрадених трупах!
Подивіться лишень добре,
Прочитайте знову
Ту ю славу. Та читайте
Од слова до слова,
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми.
Все розберіть... та й спитайте
Тоді себе: що ми?
Чиї сини? Яких батьків?
Ким? За що закуті?
То й побачите, що ось що
Ваші славні Брути:
Раби, подножки, грязь Москви,
Варшавське сміття – ваші пани,
Ясновельможні гетьмани.
Чого ж ви чванитеся, ви!
Сини сердешної України!

Ведучий: Людина має завжди пам'ятати, звідки вона родом, де її коріння, глибоко знати історію свого народу, його мову, культуру. Знання мови народу, серед якого живеш, – ознака культурної освіченої людини, знання рідної мови – священний обов'язок кожного.

Ведучий: Українська мова – співуча й натхненна, – як тебе переслідували? В 1896 році вийшов новий декрет царського уряду, що заборонив усяке українське слово. Цим нелюдським «указом» було

строго заборонено друкувати, щоб там не було, українською мовою українські вистави, прилюдні промови, навіть співи на концертах. Здавалося, що вже прийшов усьому кінець. Помилився ворог у своїх затіях, бо тут пророчий клич нашого генія прийшов народові на допомогу й заgrimів по всій Україні могутнім акордом живого слова:

В тобі шелест очеретів,
Цвіт садків вишневих,
Тихий скрип лісів соснових,
Мальовничі села.

В тобі, моя рідна мово, –
Жива міцність духу.

Зачарованість Десни,
Тиха хвиля Бугу.

В тобі, мово Черемоша,
Бурхливе струмління,
І народу в тобі, мово,
Цілюще коріння.

(Пісня «Про мову»).

Ведуча: В умовах незалежності нашої держави мова, хоч і не без труднощів, поступово займає гідне місце у суспільстві. У Декларації про державний суверенітет України зазначається, що Україна забезпечує національно-культурне відродження українського народу, його історичної свідомості і традицій. Водночас право на національно-культурний розвиток гарантується представникам усіх національностей, які проживають на території нашої держави.

Ведучий: 1 грудня 1991 року. Важлива, довгоочікувана подія в історії України. Понад 90 відсотків громадян, які взяли участь у

Всеукраїнському референдумі, проголосували за незалежність України.

Ведуча: 1 грудня 1991 року українці довели усьому світу, що вони прагнуть жити в своїй державі і розбудовувати її за власними принципами. 28 червня 1996 року прийнято одну з найдемократичніших конституцій.

Український народ довів своє прагнення жити в правовій державі. Але майбутнє цієї держави – це ми: сьогоднішні учні та студенти, які мріють і прагнуть жити в державі, де панує право і соціальні гарантії, де кожна людина зможе себе реалізувати.

Настала переміна!

У цьому ж – ні найменшого гріха,

На Україні буде Україна,

А не чиясь окраїна глуха.

Це так природно!

Так здається просто...

Що генієм омріяне пророцтво

Урешті-решт усе-таки збулось!

Ведучий: Ми – майбутнє України. То ж своїми знаннями, працею, здобутками підносимо її культуру, своїми досягненнями славмо її. Будьмо гідними своїх предків, любимо рідну землю так, як заповідав великий Тарас, бережимо волю і незалежність України, поважаймо свій народ і його мелодійну мову. Шануймо себе і свою гідність, і шановані будемо іншими.

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,

І сльози, і все до загину...

Не можна любити народів других,

Коли ти не любиш Вкраїну!..

Дівчино! Як небо її голубе,
Люби її кожну хвилину.
Коханий любить не захоче тебе,
Коли ти не любиш Україну!..
Любіть у труді, у коханні, в бою,
Як пісню, що лине зорею...
Всім серце любіть Україну свою –
І вічні ми будемо з нею!
Це – мій народ. Спогорда не дивись,
Що руки в нього з праці вузлуваті.
Душа його пречиста, як те свято,
А в серці думка й пісня обнялись.
(Пісня «Про Україну»).
Дай нам, Боже, сили і снаги,
Щоб цвіли Дніпровські береги,
Щоб жили гуртом, не поодинці,
На землі щасливі українці.
Я на рідній мові друзям щастя зичу,
Хай добро хлібину кожному несе.
У гостинну хату щиро всіх покличу,
І вони, я певен, зрозуміють все.
І вони, я певен, зрозуміють слово,
Де матусі ласка, батькове тепло,
Де українська мова пахне барвінково,
Де українська пісня розправля крило.

Рідне слово моє – в нім озвуться віки,
Рідне слово моє – і крізь хмари сія.
Словом вишию день – простелю рушники,
А на тих рушниках – Україна моя.

Ведучий:

Все, що мріялось нами,

Сповнилось, настало!

«Ще не вмерла Україна» –

Гордо прозвучало!

(Звучить Гімн України).

Від гетьмана до президента

Історична година

Мета: закріпити знання учнів з історії України, розвивати почуття патріотизму, виховувати любов до свого народу, до України.

Оформлення приміщення: портрети гетьманів і президентів, символіка України.

Ведуча 1. Українська держава пройшла складний час від утворення Київської держави до незалежної суверенної, яка була проголошена в 1991 р. Цей шлях був важким. Довгий час Україна була під владою іноземних держав. І тоді знаходились люди, які хотіли визволити свою країну, зробити її незалежною. Особливо прославились в цій боротьбі українські козаки і гетьмани. Але час не зупиняється. Непереможний дух Гетьманщини і зараз живе в серцях українців. Запорожці подарували нам не лише визволення та свободу, а й мужніх нащадків, в чийх жилах тече кров справжнього патріота; наступників, які виборюють для нас незалежність та відстоюють

демократію свого народу. Безумовно можна сказати, що особи, які прагнуть зберегти незалежність, боротися за права своєї Батьківщини, в душі – запорожці, і доки вони житимуть, існуватиме наша держава. І хоча в наш час голова держави – президент, він не просто президент – він запорожець, вірний захисник, непереможний гетьман, в очах свого українського народу.

Гляньте, яка Україна чарівна,
Гарна немов би казкова царівна!
Гори, гаї, голубі небеса –
Глибинна, бентежна, велична краса!

Ведуча 2. Україна – це земля наших предків. Це та земля, де ми народилися і живемо. Від тяжкої панщини, від усяких панських кривд селяни тікали світ за очі – у степи за Дніпрові пороги. Так виникло козацтво.

(Звучить козацький марш).

Козаки – це вільні люди,
Козаки – безстрашні люди.
Козаки – борці за волю,
За народу кращу долю!

Ведуча 1. Мабуть, ніхто не уявляє собі України без Запорізької Січі. Тут витoki нашої державності, нашої вольниці і надії, нашої демократії. Першим кошовим Запорізької Січі був Дмитро Вишневецький-Байда. Він походив із роду давніх українських князів з Волині з м. Вишнівці. У 1550 р. укріплено Січ на острові Хортиці серед Дніпра.

Ведуча 2.

Славне Військо Запорізьке
Ти, наш лицарю, зібрав
На острові, на Хортиці

Січ преславну збудував
Даром славне товариство
Облягав татарський хан,
Лютий мусив завертати –
Не страшний нам бусурман!
Перший ти вказав козацтву,
Як топтать до слави шлях:
Йти за море, ріки, гори,
Не сидіти на спинах...
Та Молдавію звільнити,
Байдо, не щастить тобі,
Нищить вчасно підла зрада
Славні наміри твої,
І сконав ти в Царгороді
Під руками ворогів,
Але віри, ні народу
Відректися не хотів
То за це тебе, наш князю,
Весь народ славить в піснях:
Хто за рідний нарід гине,
Той живе й по сто віках!

Ведуча 1. Наші предки надихають нас завершити розпочату ними справу по відродженню національної держави. Тому згадаємо імена тих, хто не жалів своєї сили, досвіду і навіть життя для визволення України.

Гетьман Сагайдачний –
Слава Батьківщини,
Кожен в братстві вдячний
Лицарю Вкраїни!

(відео про Петра Сагайдачного <https://cutt.ly/nkB9HWD>).

Петро Сагайдачний закінчив Остроградську академію, знав декілька мов. Служив у київського магната. Згодом подався на Запоріжжя і там показав себе як дуже здібний ватажок.

Ведуча 2.

Козаки вибрали його гетьманом.
Гей, широко залунала
Запорізька честь і слава –
Сагайдачному дісталась
Та гетьманська булава!
Бо такого ще не було
В товаристві отамана,
Ще ніхто не бив так славно
Яничара й бусурмана.

В 1606 р. здійснив похід на Кафу. Сагайдачний взяв це місто, спалив турецькі кораблі і визволив багато невільників. Його слава залунала по всій Україні. Бажаючи визволити Україну з-під влади Польщі, згоджується повести козаків під Хотин, де одержує одну перемогу за іншою. Тут був тяжко поранений і помер.

Ведуча 1.

Про гетьмана слава лине –
Чорне море він скорив,

Для козацтва України
Все, що міг, те і зробив
Як шляхта скрізь запанувала –
Невільницею Україна стала,
Горя зазнала, слізьми обливались,
На вольную воленьку сподівались !

(відео про Богдана Хмельницького <https://cutt.ly/fkB9RQ6>).

Хто не знає Богдана Хмельницького? Син українського шляхтича. Закінчив Київську братську, польську єзуїтську школи. Побував у турецькій неволі. Врятувавшись пішов на Запорізьку Січ. Зажив новим серед козаків. Його обрали гетьманом і він, заручившись підтримкою кримського хана, почав готуватись до війни з Польщею. У нелегкій боротьбі зумів звільнити Україну з-під влади Польщі.

Ведуча 2.

Нашу землю ти прославив
Перемогами гучними...
Для Вкраїнської держави
Гуртував козацькі сили.
Щоб не втратить булави,
Розум мав у голові.
Помилки складного часу
Не візьмем в державу нашу!
Ми Богдана не забудем,
Його слава з нами буде.

(відео про Івана Мазену <https://cutt.ly/MkB9g5A>).

Зберегла історія і ім'я славного сина українського народу Івана Мазепи.

Сьогодні наше слово про Мазепу –

Людину мужньої великої мети,

Орла, героя золотого степу,

Якому волю прагнув принести.

Його гетьманування було найтривалішим – 22 роки. Замолоду отримав гарну освіту. Жив у Франції, Голландії, був у Німеччині, Італії. На Запорізькій Січі його обрали гетьманом. Мазепа вирішив звільнитися з-під влади російського царя. Він домовився зі шведським королем Карлом XII, щоб разом ударити по царському війську. Але план Мазепи не вдався, і він змушений був тікати в турецькі володіння, де й помер.

Чого Мазепі не хватало?

Мав золото, срібло, діаманти...

Був гетьманом і генералом,

А скільки мав ясних талантів!

Ведуча 1.

Але все те – несправжнє і бліде,

Бо найдорожче – воля України.

Заради цього проти самодержця йде

Любов його безмежна до країни.

(відео про Павла Полуботка <https://cutt.ly/ykB28ie>).

У 1772 р. іменовано наказним гетьманом чернігівського полковника Павла Полуботка.

Ой не скоро перестане

Нарікати на долю.

Впала рідна Україна
В московську неволю.
Дарма проти в Петербурзі
У царя – тирана.
Не дозволив цар козацтву
Обирать гетьмана.
Бо задумав Україну
З Москвою зрівняти.
Робить москалям комірне
Із нашої хати.
Їдуть посли і від козацтва,
І від пана Данила.
Тої смілості царстві
Вже знести несила
І Полуботка, гетьмана,
Каже закувати.
Як же смів він москалеві
Про волю казати!
І Павло вмира за волю
В Петровій в'язниці,
Запанував князь Голіцин
В гетьманській столиці.
Незалежність українського народу,
Нам потрібно, друзі, завжди берегти.
Недаремно кров лилась за свободу –
Нашу волю здобували козаки.

Ведуча 2. Діти, давайте зараз згадаємо всіх гетьманів України: Петро Сагайдачний, Михайло Дорошенко, Богдан Хмельницький, Павел Тетеря, Петро Дорошенко, Дем'ян Многогрішний, Михайло Ханенко, Іван Самойлович, Іван Мазепа, Іван Скоропадський, Павло Полуботок, Данило Апостол, Кирило Розумовський. Багато чорних хмар ламали віття і гнули стовбур українського дерева, але коріння його у глибині рідної землі виживало, підтримане народом. Ми пережили тяжку трагічну історію, але Україна для нас ніколи не була мачухою, а ненькою, котра нас, мов пташенят, брала під своє тепле крило і вчила людської мудрості і вічно вела до світла знань. Нам неодмінно потрібно зрозуміти, що наша ненька Україна без знань, як без землі, як без господарства, не може стати країною добробуту і щастя.

Ведуча 1. У наші дні буйно квітне національне відродження, пробуджується від сну людська свідомість і розуміння необхідності для України державної незалежності, суверенітету.

Ця земля колише вічно жито,
Береже співучі ручаї.
В цій землі, веселкою сповиті,
Сплять суворі прадіди мої.
Б'ють живі джерела під землею
І Дніпро гримучий не змілів.
Так, я рідний син землі цієї,
Так, я син великої землі.

Мабуть, ніхто не уявляє собі Вкраїни без козацтва, Запорізької Січі. Тут витoki нашої державності, нашої вольниці і надії нашої демократії.

Ведуча 2.

Я – мала частина України:
Щастя, горя, усміху і сліз,
Прабатьків прославлена дитина
Що воздвигли Запорізьку Січ.
Тих, хто мужньо бились, бились з татарвою,
Ой, не легко йти в чужий мир!
Їхню міць пізнав на полі бою,
Не один наїзник – бузувір!
У нас одна Земля.
У нас Україна і Батьківщина одна.
У нас калинова мова, солов'їна пісня.
То все потрібно любити як дар Божий,
як великий спадок наших пращурів.

Ведуча 1.

Українка я маленька,
Українці батько й ненька,
Українкою я звуся
І тим іменем горжуся.
По вкраїнському звичаю
В мене вдача щира, сміла,
Є відвага духу й тіла,
І душа моя здорова,
Українська лине мова!

Ведуча 2. Діти, запам'ятайте дату – 24 серпня 1991 року. У цей день прийнято Акт проголошення незалежності України. До цього кілька століть прагнули наші предки.

А 28 червня 1996 р. з'явився Основний закон української держави – Конституція України. Конституція закріпила незалежність і суверенітет України.

Референдум 1 грудня 1991 р. увійшов в історію України як одна з найсвітліших подій, день національної гідності її народу. Свого президента Україна визначила того ж дня. Ним став Леонід Кравчук.

Протягом усієї багатовікової історії український народ відстоював свої права і свободи.

Я вірю в майбутнє твоє, Україно!

Сила духу народу ніколи не загине,

Станем, рідная нене, така величава,

Вільна, сильна, заможна

Й могутня держава!

(відео про Україну <https://cutt.ly/KkB2NGc>).

Ведуча 1. На завершення я хочу побажати усім вам справжньої любові до краю, де живете, до України. Хочу, щоб усі ви вірили в щасливе майбутнє нашої держави, щоб уміли боротися за її оновлення. А для цього варто вчитися, багато працювати і надіятися на краще.

Рекомендована література

Книги

Про відзначення 30-ї річниці незалежності України : указ Президента України від 21 жовтня 2020 року №459/2020 // Голос України. – 2020. – 23 жовт. – №195. – С. 8.

Про урочисте засідання Верховної Ради України з нагоди 30-ї річниці прийняття Акта проголошення незалежності України : постанова Верховної Ради України від 4 листопада 2020 року №972-ІХ // Голос України. – 2020. – 19 листоп. – №214. – С. 3.

25 років: Заповіти незалежності України / О. В. Савченко [та ін.] ; [заг. ред. О. Савченко]. – Київ : Самміт-Книга, 2017. – 160 с.

Балюк Л. Популярна історія України. В подіях і фактах із давніх часів до початку ХХ ст / Л. Балюк. – Хмельницький : Поділля, 1996. – 79 с.

Здобуття незалежності України 1991 : історія проголошення, документів, свідчення : у 2 т. Т. 1 / ред.: О. Барабаш, Я. Зайко, І. Бойко ; Асоціація народних депутатів України. – Житомир : Рута, 2011. – 752 с.

Кульчицький С. Історія України : довід. для абітур. та шк. загальноосвіт. навч. закладів / С. В. Кульчицький, Ю. А. Мицик, В. С. Власов. – Київ : Літера ЛТД, 2010. – 528 с.

Моя Україна – держава незалежна : комплект плакатів для оформлення кабінету. – Київ : Світогляд, 2014 (друк.: Харків : АН ГРО ПЛЮС). – 8 арк. плакатів. – (Наочні посібники).

Незалежність України / [упоряд. В. Дорошенко ; худож. О. Білоус]. – Київ : Мамине сонечко, 2016. – 48 с.

Файзулін Я. Україна. У вогні минулого століття: постаті, факти, версії / Я. Файзулін, В. Гінда. – Харків : Книжковий Клуб Сімейного Дозвілля, 2015. – 352 с.

Періодичні видання

День незалежності України // Позакласний час. – 2014. – № 7. – С. 63-69.

Олійник О. Україна – свята моя земля : 24 серпня – День Незалежності України / О. Олійник // Позакласний час. – 2014. – № 7. – С. 80-82.

Я люблю рідну Україну : національні та державні символи України // Розкажіть онуку. – 2015. – № 12. – С. 44-48.

Рогальчук Л. Народу нашого і велич, і краса : літературний вечір до 25-ї річниці проголошення Незалежності України / Рогальчук Л. // Дати і події 2016 . – 2016. – № 2. – С. 145-149.

Всім серцем любіть Україну свою! : сценарій // Розкажіть онуку. – 2016. – № 8. – С. 3-12.

Матеріали до бесіди // Шкільна бібліотека. – 2016. – № 8. – С. 51-62.

День Незалежності // Позакласний час. – 2017. – № 8. – С. 46-56.

2 жовтня 1990 року почалася Революція на граніті : історія // Позакласний час. – 2018. – № 9. – С. 2-48.

До Дня Незалежності : сценарії 2018 рік // Позакласний час. – 2018. – № 8. – С. 48-58.

До Дня незалежності : 2019 рік // Голос України. – 2019. – 23 серп. – № 160. – С. 1-23.

Що означає любити Україну? : незалежність // Експрес. – 2019. – 22 серп. – № 34. – С. 1.

Електронний ресурс

Проголошення незалежності – України. Історія [Електронний ресурс]. – Електронні дані : Режим доступу <https://cutt.ly/nkB03oA> // (дата звернення 25.03.2021 р.). – Назва з екрана.

Відзначення 30-річчя незалежності разом з нашими друзями та партнерами сприятиме зміцненню позицій України – Президент [Електронний ресурс]. – Електронні дані : Режим доступу <https://cutt.ly/JkB2yVS> // (дата звернення 25.03.2021 р.). – Назва з екрана.

Український інститут національної пам'яті [Електронний ресурс]. – Електронні дані : Режим доступу <https://cutt.ly/9kB2lzi> // (дата звернення 25.03.2021 р.). – Назва з екрана.

Сценарій виховної години на тему: «Ти будеш жити, Україно – країна щастя і добра» [Електронний ресурс]. – Електронні дані : Режим доступу <https://cutt.ly/2kB2Gjb> // (дата звернення 25.03.2021 р.). – Назва з екрана.

Зміст

Наш День Незалежності. Вступ	3
Конституція України: історія створення та цікаві факти	6
Державний прапор України: історія створення та цікаві факти	7
Державний герб України: історія створення та цікаві факти	8
Державний гімн України: історія створення та цікаві факти	9
15 причин любити Україну. Історичний колаж	10
Україна: вчора, сьогодні, завжди. Історичний екскурс	15
Новий день над Батьківщиною. Сценарій години правознавства	24
Любить Україну. Сценарій літературно-мистецького свята	30
Від гетьмана до президента. Історична година	38
Рекомендована література	48

